

ИМРЕ КАЛМАН (1882–1953)

Познати мађарски композитор Имре Калман рођен је 1882. године у Шиофоку, а умро је у 1953. у Паризу. Заједно са Францом Лехаром, сматра се оснивачем такозване сребрне бечке оперетске ере. У својим светски познатим оперетама ефектно приказује стил бечке модне оперете, која је обојена мађарском мелодиком.

Калман се из Будимпеште преселио у Беч, где је постигао велике успехе са својим оперетама, међу којима су најзнаменитије: „Кнегиња чардаша“ (1915), „Грофица Марица“ (1924) и „Циркуска принцеза“ (1926).

Због свог јеврејског порекла је током Другог светског рата био принуђен да емигрира у Америку, где је компоновао типичну америчку забавну музику тог времена и стекао почасни докторат у њујоршком колеџу музике. После рата вратио се у Париз и Беч, да би се 1951. године коначно настанио у Паризу.

Неизбежном заплету доприноси и појава строгог пуковника у тумачењу Митра Кркељића, који Едвину доноси наредбу да се хитно јави у војску, у Беч. Орфеум не би био орфеум без својих верних посетилаца, какав је Ференц Керекеш, који се забавља са играчицама, пије са друштвом, присећа се старих љубави и никада не спава. Управо је такав био Ратко Краљевић у улози старог Ферија.

– Добио сам позив од Милана Руса пре нешто више од два месеца и то је за мене била велика част. Заједно са Миланом и Габором Ленђелом, пре двадесет година сам учествовао у оснивању Српског позоришта и од тада увек радо сарађујемо. Сада смо за само двадесет проба успели да на-

На самом завршетку и након финала које је расположени ансамбл извео „на бис“, док је публика у врелој јулској ноћи још певушила познате Калманове арије „Најмаси Пети“, „Најмаси Рај“, „Девојке, девојке“ и друге, Фери Бачи се обратио одушевљеној публици на летњој позорници у Ловри:

– Пола дванаест је, ноћ тек почиње и нема спавања!

Публика је у нешто више од два сата уживала у фантастичним певачким деоницама, популарним аријама, комичним обртима, дивним костимима, ефектним плесачким нумерама и богатој сценографији, која дочарава атмосферу пештанског орфеума од пре сто година. Било је и шампањца и

правимо ову велику и захтевну представу. Чак сам се похвалио и нашој драгој пријатељици, познатој примадони Јулији Бисак, која се налази у Аустралији, и она нам је и оданде, из даљине, пожелела много среће и успеха са овом представом – испричао нам је Ратко Краљевић.

Он је, иначе, гост српске заједнице у Мађарској, а неколико генерација ученика Српске школе у Будимпешти сећа га се као бившег професора фискултуре. Познати је певач забавних мелодија и незаборавни учесник дугогодишње серије емисија за децу „Музички тобоган“, уз коју су одрасле генерације малишана на југословенским просторима.

„кан-кана“, лепеза и цилиндара, белих рукавица и лакованих ципела, али пре свега дивне музике и божанствених гласова глумца. За ову захтевну представу кореографију је урадила и плесаче увежбала Моника Тот, за декор је био задужен Тибор Прагаи, за технику Марко Рус и Богдан Сабо, а о сваком детаљу је бринула Катарина Павловић-Бачи, асистент режије.

Летњи фестивал у Ловри је обухватио и наступ оркестра „Село“ са солистима Николом Скорићем, Бранком Башић и Ратком Краљевићем, након којег је следила „плесачница“, уз дегустацију кулинарских специјалитета.

ИГРАЛИ У ЗНАК ПРОТЕСТА

„Појавили су се млади, фантастични таленти, па је будућност Српског позоришта у Мађарској, верујем, сасвим извесна, упркос финансијским тешкоћама са којима се поново суочавамо. Овај наступ назвали смо неком врстом наше „генералне пробе“, али планирамо велику премијеру на јесен у Будимпешти, рекао је Милан Рус за СНН, који је креирао представу достојну великих професионалних сцена. Учинио је то у условима у којима се дотација из државног буџета још увек чека, а сви уметници одлучили су да не одустану од пројекта, већ да играју „у знак протеста“.

ТЕАТАР

Први дан је био посвећен позоришту и вину, па је фестивал отворен представом „Књига Јоне“ Михаља Бабића и винском дегустацијом. У недељу, 19. јула, од 11 часова, приказана је дечја представа на мађарском језику „Седам јунаштава“, а дружење је истога дана окончала музичка дуо драма о животу познате мађарске глумице Каталин Каради, у извођењу Кларе Варга и Милана Руса.

Читавих недељу дана овог врелој јула, посетиоци су имали прилику да уживају у фестивалском програму, а сви учесници летњег фестивала у Ловри међусобно су се још боље упознали, дружили се без обзира на гене-

рацијске разлике, говорили српским и мађарским језиком и ковали планове за неке нове заједничке културне подухвате.

И док честитке члановима Српског позоришта у Мађарској на челу са директором Миланом Русом, још увек стижу за богат програм и овога лета, круну читавог фестивала свакако представља велика и захтевна продукција Калманове оперете „Кнегиња чардаша“, којој се „смеше“ бројна извођења.

Добрила Боројевић

Милан Рус:

ПОЗОРИШТЕ ЈЕ ПРАКТИЧНО ЗАТВОРЕНО

Непосредно пред закључење овог броја СНН-а, од директора Српског позоришта у Мађарској, Милана Руса, сазнајемо да се ни последњих недеља ситуација није променила на боље, када је реч о финансирању театра:

– Иако је публика фантастично реаговала на, такозваној „генералној проби“, баш као што је то био случај када смо играли „Сомборску ружу“ у позоришту *Nemzeti Színház*, ми се налазимо у веома незавидном положају. Средства за функционисање нашег позоришта још увек нису стигла, због чега сам био приморан да запослене колеге отпустим, док се истовремено наши рачуни гомилају – каже Милан Рус.

Према његовим речима, нада још увек постоји, али додаје и чињеницу да је веома тешко поново покренути институцију која је практично затворена.

– У име публике која нас је одушевљено поздравила у Ловри и свих оних који се распитују када ће бити следеће извођење „Кнегиње чардаша“, искрено се надам да ћемо имати прилику да ансамбл поново окупимо и представу наставимо да играмо. За мене лично, свирати поново Калманову музику, и након 40 година музицирања, велики је лични и уметнички изазов, а свим колегама који су учествовали у настајању ове представе и пристали да деле судбину позоришта, дугујем велику захвалност. Ово је велики и скуп пројекат нашег позоришта, али и продукција високог уметничког квалитета – рекао је Милан Рус за Српске недељне новине.

